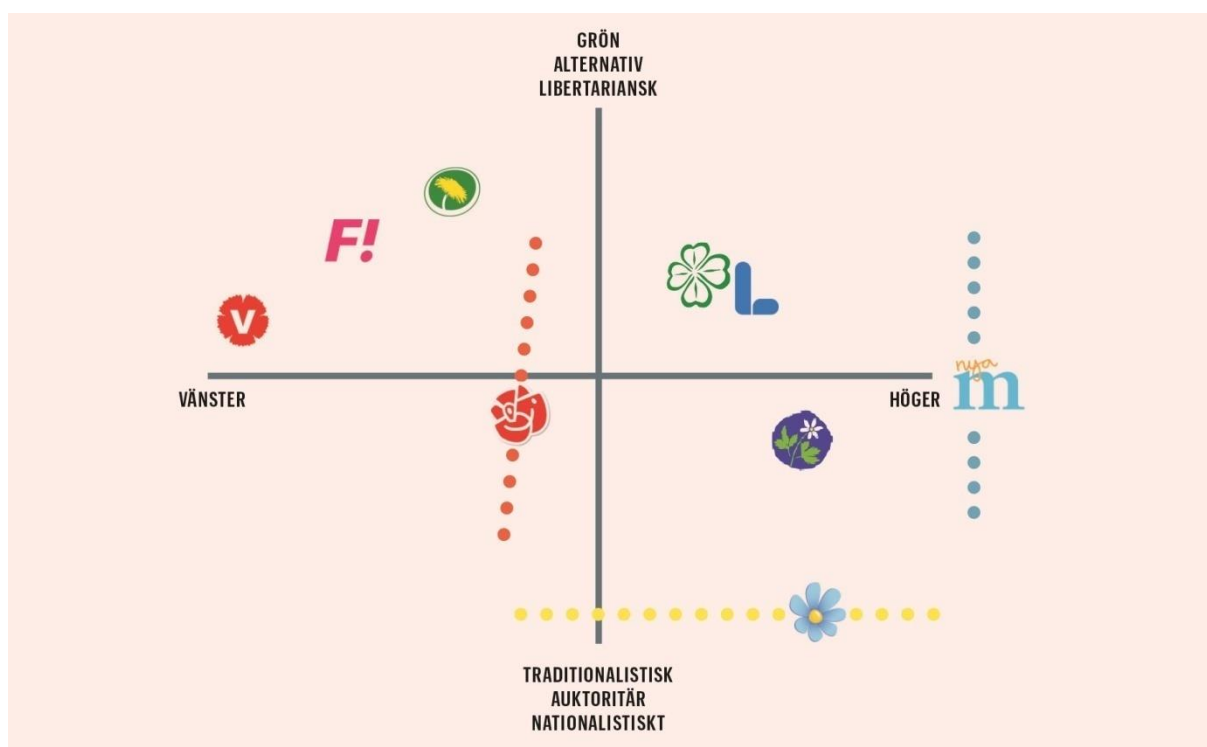

Debatten om GAL-TAN 2014-2017

Källa: Henrik Oscarsson, SOM-institutet vid Göteborgs universitet

Sammanfattning

1. GAL-TAN skalan handlar om icke-ekonomiska, sociala och kulturella frågor som invandring, narkotika och klimat. Det är en skala som grundas i hur politiska aktörer ser på samhället och människan.
2. Diskussionerna om GAL-TAN skalan i svenska medier under perioden 2014-2017 relaterade till diskussioner om högerpopulism och nationalism, valet 2014 och 2018, opinionsundersökningar och väljarbeteenden, partiernas historia och utveckling, globalism och kosmopolitism, ekonomiska och icke-ekonomiska frågor.
3. I synen på GAL-TAN skalan framgick skillnaden mellan till exempel progressiva och konservativa aktörer. Medan progressiva aktörer är mer positiva till skalan är konservativa aktörer mer negativa.
4. Feministiskt Initiativ, Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Liberalerna och Centerpartiet ses i diskussionerna som GAL-partier medan Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna ses som TAN-partier. Både Socialdemokraterna och Moderaterna är partier som ”delas itu” med högre grad av interna GAL-TAN skillnader.

Tack för hjälpen till Jon Hjeltman, Anton Sjöstedt, Waldemar Ingdahl, Salvador Perez.

Vladan Lausevic

Täby 2018-04-01

Innehåll

Intro s.4

Syfte och frågor s.5

Tidigare forskning s.6

Metod s.13

Presentation av GAL-TAN debatten s.17

Slutsatser s.36

Referenser s.40

Intro

Politiken är flerdimensionell. Oftast används vänster-höger skalan för att tolka eller presentera en viss politisk utveckling. Vänster-höger skalan är en *ekonomisk skala* som fokuserar på aspekter som välfärd, arbetsmarknad och skatter. Annat exempel på skalor är pro-anti europeisk integration som till exempel används för att visa hur politiska partier bedriver sin EU-politik. Ett tredje exempel är frihetlig (libertär) – auktoritär skalan som handlar om synen på individens frihet i form av avsaknad av offentliga hinder och tvång i relation till synen på offentlighetens (som statens) storlek och tvångsmedel gentemot individen.

Sedan valet 2014 har det i svenska medier skrivits i högre grad om förekomsten av GAL-TAN skalan med syfte att förklara den samtida politiska utvecklingen. Det skedde främst i samband med diskussioner om invandring och det som kom att kallas för flyktingkrisen/migrationskrisen under 2015. I politikforskningen ses GAL-TAN skalan som en *social skala* där GAL står för **grön, alternativ, liberal** medan TAN står för **traditionalist, auktoritär, nationalist**. Forskningen om GAL-TAN är kopplad till forskningen om europeisk politik som sedan början av 2000-talet har berört hur politiska aktörer format sin EU-politik.

I debatten i Sverige har GAL-TAN skalan kritiserats för att bland annat vara för otydlig och missvisande. Samtidigt finns det kunskap och vetenskapliga argument sedan tidigare om vad som anses vara GAL och TAN inom politiken. Därför var det intressant för mig att titta närmare på och analysera djupare om vilka frågor, politik och aktörer anses som GAL respektive TAN i den svenska politiska kontexten genom att studera mediala diskussioner om GAL-TAN skalan under perioden 2014-2017.

Syfte och frågor

Syftet med denna publicering var att titta på ifall diskussioner om GAL-TAN skalan (1) främst handlar om sociala, kulturella och icke-ekonomiska frågor som invandring och miljö. Ett annat delsyfte var att undersöka om (2) vilka sammanhang som förekommer i diskussionerna om GAL-TAN som till exempel valet 2018 och att undersöka (3) vilka aktörer som ställer sig positivt respektive negativt till GAL-TAN skalan samt slutligen att undersöka (4) vilka partier som presenteras som GAL respektive TAN.

För att komma till svaren tillämpade jag följande frågor:

- a) Domninerar ekonomiska frågor eller icke-ekonomiska frågor i texterna?
- b) Vilka sammanhang förekommer i texterna?
- c) Vilka aktörer är positiva respektive negativa till GAL-TAN skalan?
- d) Vilka partier anses GAL respektive TAN?

Tidigare forskning

Begreppet GAL-TAN har i flera offentliga diskussioner i Sverige presenterats som något nytt. Skalan förekom i forskningen redan under början av 2000-talet och presenterades av forskarna Hooghe, Marks och Wilson.¹ Dessa skrev om en *kulturell dimension* i politiken och fokus på icke-ekonomiska frågor som rörande miljö, invandring, livsstilar som under slutet av 1970-talet och början av 1980-talet blev allt vanligare och förekommande i de politiska diskussionerna i dåvarande Västeuropa och USA.

Enligt forskningen representeras GAL aktörer bland annat av de som anser att individer bör ha fler rättigheter som ska garanteras av det offentliga. TAN aktörer representeras av de som bland annat anser att äldre syn på moral, lag och

¹ Hooghe, Lisbet & Marks Gerry & Wilson J. Carole. Does left/right structures party positions on European integration? Publicerat: 2002-10-01. Nedladdat: 2017-11-15. Webbplats: <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/001041402236310>

ordning är viktigt och att det offentliga ska upprätthålla det som anses som traditionellt.

Som forskningsbakgrund för studien använde jag två publiceringar. Det ena är en konferensartikel av forskarna Bakker, Birgevich och Smith under namnet *Unpacking the social (GAL/TAN) dimension of party politics: Euroscepticism and party positioning on Europe's "other"*.² I sin studie undersökte forskarna partiernas hållning i de följande 10 områdena som presenteras i tabellen nedan.

GAL favoriserar	TAN favoriserar
Medborgerliga friheter	Lag och ordning
Livstilsliberalism	Traditionella familjevärderingar
Motstånd till religiösa principer i politiken	Stöd till religiösa principer i politiken
Motstånd till hårdare invandringspolitik	Stöd till hårdare invandringspolitik
Stöd till mångkulturalism	Stöd till assimilering
Stöd till regional (europeisk) decentralisering	Motstånd till regional decentralisering
Stöd till etniska minoritetsrättigheter	Motstånd till etniska minoritetsrättigheter
Stöd till miljöskydd även på bekostnad av ekonomisk tillväxt	Stöd till ekonomisk tillväxt även på bekostnad av miljön
Urbana intressen	Rurala intressen
Kosmopolitisk samhällssyn	Nationalistisk samhällssyn

Tabell 1. Egen översättning och sammanställning från *Unpacking the social (GAL/TAN) dimension of party politics: Euroscepticism and party positioning on Europe's "other"*.

² Bakker, Ryan & Birgevich, Anna & Smith, Blake William. Unpacking the social (GAL/TAN) dimension of party politics: Euroscepticism and party positioning on Europe's "other". Publicerat: 2017-05-06. Nedladdat: 2017-11-18. Webbplats: <https://www.eustudies.org/conference/papers/download/311>

Artikeln är intressant eftersom forskarna använde sig av GAL-TAN skalan för att ta reda på om det fanns samband och korrelation mellan GAL-TAN och pro-anti europeisk integration skalorna hos politiska partier i EU. Forskarna valde att undersöka om hur partiernas ställningstaganden i *den sociala dimensionen* påverkades av partiernas positioner och ställningstaganden rörande EU-politik.³

Exempelvis hade forskarna förväntningen att om ett parti som hade positiv politisk kommunikation om mångkultur också skulle ha en pro-EU politisk kommunikation. Ett fokus för forskningen handlade också om att undersöka eventuella skillnader mellan ”Väst- och Östeuropa” (mellan de 15 medlemsländer som EU bestod av innan 2004 och de övriga 13) rörande frågor som synen på människors livsstilar, invandring, brottslighet.

Forskningsmetoden byggde på att använda sig av [Chapel Hill Expert Survey](#) som omfattar undersökningar om hur politiska partier i EU kommunicerar i olika frågor som välfärd, invandring och miljö.⁴ Undersökningarna för 2006 omfattade 188 partier, 2010 (203 partier) och 2014 (245 partier).

³ Birgevich, Smith och Bakker skriver: More specifically, in a time of marked public hostility towards globalization, immigration, and ethnic minorities, how do parties incorporate rhetoric of Europe’s “other” into their political platforms? s.1

⁴ Chesdata. Chapel Hill Expert Survey. Publicerat: Okänt. Nedladdat: 2017-12-27. Webbplats: <https://www.chesdata.eu/our-surveys/>

Forskarna skrev att historiskt sett har främlingsfientlig och islamofobisk kommunikation förekommit mer i ”Väst” som i Tyskland och Frankrike medan fientlighet mot etniska minoriteter varit mer framträdande i ”Öst” som i Ungern och Tjeckien. Vidare, enligt forskarna tenderar partier som är ekonomiskt vänster som gröna och socialdemokrater också att vara sociokulturellt liberala och därmed är GAL-partier i de flesta fall.

En skillnad mellan ”Väst och Öst” är att medan partier i Väst som är mer eller mindre vänster i ekonomiska frågor sällan är TAN är fallet annorlunda i Öst där partier som är vänster i ekonomiska frågor tenderar att vara TAN i sociala och kulturella frågor. Forskarna menar att det beror på att kommunismens sammanbrott ledde till mer fokus på vänster-höger frågor och att kommunismen i sig inte gav utrymme för den sorts samhällsutveckling som i Väst med till exempel HBTQ-frågor och miljöpolitik.

Forskarna skrev också att vänster-TAN politiskt beteende kännetecknar partier som anses representera *globaliseringens och europeiseringens förlorare* genom kommunikation om stöd till det *traditionella* och ekonomisk jämlikhet. Medan höger-GAL politiskt beteende kännetecknar partier som anses representera *vinnare* och stödjer marknadsliberal politik och livsstilsliberalism.

Bland forskarnas slutsatser var att relationen mellan GAL-TAN hållning och synen på europeisk integration hos partierna var mer *stabila* i öst där GAL-partier var mer pro-EU medan TAN-partier i Öst var *drivande euroskeptiker*, anti-EU. Rörande Väst var slutsatsen att euroskepsis var mer utbredd på ytterligheterna av både vänster-höger och GAL-TAN skalan.⁵

En annan skillnad mellan *det gamla och det nya Europa* är att euroskepsis, och anti-EU politisk kommunikation finns i Väst på båda ytterligheterna, kanterna hos GAL-TAN partierna som också kategoriseras som vänster- respektive höger extrema och populistiska. Medan i Öst är fallet att det främst på TAN-sidan det råder euroskepsis och anti-EU politisk kommunikation samtidigt som vänsterextrema partier har tendensen att vara pro-EU i sin kommunikation.⁶

Andra slutsatser som forskarna drog var att partier i öst som favoriserade mindre restriktiv invandringspolicy tenderade också att vara mer supportande när det kommer till EU-integration medan fallet var tvärtom i Väst.⁷ Det finns även samband med att partier i både Öst och Väst som lägger större fokus på medborgerliga friheter än på lag och ordning tenderade att vara mindre supportande till EU-integration.⁸ Å andra sidan fanns det samband mellan partier

⁵ Ibid s.22

⁶ Ibid s.7

⁷ Ibid s.29

⁸ Ibid s.32

som supportrar rättigheter för etniska minoriteter i Väst oftare var mer supportande för EU-integration medan svagare samband förekom i Öst.⁹

Rörande samband mellan högre stöd till europeisk integration och mångkulturella policyn var det svårt att få fram en större skillnad mellan Öst och Väst även om sådan samband ansågs starkare i Väst. Forskarnas slutsatser var att det politiska utrymmet i Europa har blivit mer komplex i och med EU-politikens ökade omfattning och betydelse i frågor som rörande invandring och livsstilar. På det sättet kan både GAL-TAN skillnader liksom GAL-TAN relevans med EU-politik förklaras.¹⁰

En annan forskningsbakgrund för denna studie är Samhälle, Opinion, Media (SOM) undersökningen från 2015 skriven av Ohlsson, Oscarsson, och Solevid.¹¹ Bokens första kapitel tar upp analyser av den nationella SOM-undersökningen från 2015 samt tillståndet som det offentliga samtalet, partisystemet och mediasystemet befinner sig i enligt forskarna.

Forskarna menar att det svenska partisystemet historiskt sett har varit ett av världens mest endimensionella samtidigt som 2015 var det året när det rådde högre grad av *obalans* mellan olika politiska intressen och aktörer i samhället.

⁹ Ibid s.33

¹⁰ Ibid s.33

¹¹ Ohlsson, Jonas, Oscarsson, Henrik & Solevid, Maria . Ekvilibrium. Publicering: 2016-06-28. Nedladdat: 2017-10-15. Webbplats: http://som.gu.se/aktuellt/Nyheter/Nyheter_detalj/ny-forskarantologi-fran-som-institutet--ekvilibrium.cid1380043

Utvecklingen under 2015 baserade sig på att andra frågor än vänster-höger skalans ekonomiska frågor fick större utrymme och betydelse i debatten. En centralpunkt enligt forskarna var väljarnas värderingar, åsikter och uppfattningar om invandring. Begrepp som *systemkollaps* kom att användas för att beskriva situationen under den turbulenta hösten 2015 när delar av den stora flyktingvågen nådde Sverige. Forskarna menar att sådana beskrivningar *hör inte till vanligheterna i ett land som under lång tid kännetecknats av politisk och samhällelig stabilitet*.¹²

I nästan 30 år har frågor rörande den ekonomiska, välfärds- och arbetsmarknadspolitiken dominerat nästan oavbrutet som de viktigaste för väljarna. Men under 2015 svarade mer än hälften, 53 procent, av de svarande i SOM-undersökningen att frågor som rör flyktingmottagning, invandring och integration tillhör de viktigaste frågorna eller utgör de viktigaste samhällsproblemen.¹³

I boken framgår att vänster-höger dimensionen i svensk politik fortfarande är ryggraden och dominerande samtidigt som andra dimensioner kompletterat vänster-höger motsättningar och konflikter. Det framgår att under de senaste tio åren finns en tydlig tendens i europeiska partisystem att den gamla vänster-högerdimensionen långsamt har fått konkurrens av nya

¹² Ibid s.12

¹³ Ibid s.15

åsiktsdimensioner som ytterst berör frågor om identitet och kultur snarare än ekonomisk omfördelning i klassisk mening.¹⁴

På det sättet nämner forskarna GAL-TAN skalan som de menar representerar den nya dimensionen och en delvis ny och allt tydligare sortering av partier och väljare efter libertära-auktoritära värderingar eller alternativa-traditionalistiska värderingar. I svensk kontext handlar det enligt forskarna om åsiktsdimensioner som rör människors grundläggande inställning till internationalisering, globalisering och mångkultur.

Metod

Jag gjorde en sökning på ”GAL TAN” och fick totalt 15 resultatsidor i Google sökningen den 2017-10-10. Från dessa träffar valde jag ut artiklar som direkt eller indirekt i lägre eller högre grad, som rörande textens storlek och begreppens förekomst, berörde GAL-TAN skalan. Jag gjorde också en tidsavgränsning för perioden 2014-01-01 till 2017-09-30 vilket motsvarar ungefär 3,5 år. Samtliga 25 artiklar som analyserades i denna studie är från denna period. Jag har också valt att använda både tidningsartiklar och blogginslag för att ha bredare antal källor för studien.

¹⁴ Ibid s.20

För analysen tillämpade jag den grundläggande källkritiska metoden som går ut på följande fem punkter: äkthet (falskhet, original) , tendenser (ideologi, åsikter), tid och rum (när det skrevs, i vilket sammanhang), beroende (om källan har relation till en annan källa), och kontextuell kritik (rimlighet, verklighet). Min generella bedömning var att det inte fanns något problem med källornas äkthet som i fallet med mediala aktörer som anses som kända och etablerade. Det som var mest intressant att undersöka närmare var vilka tendenser som förekom och präglade textens innehåll. Exempelvis är Dala Demokraten kopplad till den socialdemokratiska rörelsen medan DN presenterar sig som oberoende liberal aktör vilket påverkar källornas tendenser.

Vidare ansåg jag att det var intressant att undersöka närmare om källornas beroende. Exempelvis om en artikel var skriven som debattreplik eller om artikeln hänvisade till en annan källa som i fallet med SOM undersökningen från 2016. Jag lade även vikt på den kontextuella kritiken för att undersöka ifall GAL-TAN skalan presenteras objektivt, forskningsmässigt eller om den tolkas mer subjektivt eller som den frihetligt-auktoritära skalan.

För att besvara de ställda frågorna för studien valde jag att beräkna antalet relevanta begrepp i texterna. För frågan om ekonomiska eller icke-ekonomiska aspekter dominerade i texterna kunde jag räkna begrepp *invandring* och *välfärd*

för att analysera vilka begrepp var mer dominerande och framträdande samt vad textens innehåll fokuserade på.

Dominerar	Ekonomiska frågor	Icke-ekonomiska frågor	Varken eller
Totalt = 25	3	8	14

För att analysera om vilka sammanhang som berörde texterna om GAL-TAN kategoriserade jag följande kategorier som texterna kunde ramas in: högerpopulism och nationalism, valet 2014 och 2018, opinionsundersökningar och väljarbeteenden, partiernas historia och utveckling, globalism och kosmopolitism.

Högerpopulism, nationalism	Valet 2014 och 2018	Opinionsundersökningar, väljarbeteenden	Partiernas historia och utveckling	Globalism, kosmopolitism
15	9	24	25	13

Vidare undersökte jag om tendenserna i texten var positiva, neutrala eller negativa till GAL-TAN skalan. Förklaringar av skalan med hänvisning till forskning var exempel på neutralitet, medan begrepp som *kompletterande* var positivt sätt och begrepp som *bristande* var negativt sätt att beskriva skalan.

Positiv	Neutral	Negativ
8	19	7

Slutligen undersökte jag vilka partier som anses GAL respektive TAN vilket antingen kunde presenteras i klartext eller genom hänvisningar till olika bilder där partierna placerades på GAL-TAN skalan.

F!	V	MP	S	L	C	M	KD	SD
GAL	GAL	GAL	GAL (T)	GAL	GAL	TAN (G)	TAN	TAN

Presentation av GAL-TAN debatten

Den tidigaste artikeln i undersökningen är från den 5 juli 2014 skriven av Eric Sundström på Dagens Arena.¹⁵ I den framgår att Almedalsveckan *har historiskt gått att mejsla in på den traditionella höger-vänsterskalan* och att *GAL-TAN dimensionen är ett måste för att analysera det nya politiska landskap som även manifesterades i vårens EU-val*. Det framgår att GAL-TAN handlar om bland annat kulturella frågor och att de traditionella partierna, som Socialdemokraterna, har svårt att navigera i det nya politiska landskapet men att situationen inte är ny. Sundström skriver om hur S tidigare vann röster tack vare sin kritik av Vietnamkriget och genom kvinno- samt fredsrörelsen. Texten tar också upp om att det råder *nya politiska tider som behöver förklaras med nya axlar, dimensioner och begrepp*.

I slutet av september 2014 skrev Daniel Suhonen och Enna Gerin från den S-märkta tankesmedjan Katalys i Dagens Nyheter om GAL-TAN skalan i relation till valet 2014 och hur GAL-TAN fick en större betydelse när politik rörande vänster-höger frågor avsågs vara mer avgjord mellan partierna eftersom partiernas mittencentreringen under valet gjorde att många väljare uppfattade

¹⁵ Dagens Arena. Almedalens nya politiska landskap. Publicerat: 2014-07-05. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <http://www.dagensarena.se/opinion/almedalens-nya-politiska-landskap/>

vänster-höger dimensionen som mer inaktiverad.¹⁶ Artikelförfattarna menade att S inte lyckades med att fånga mer av *kraftiga vänstervindar* som märktes redan under EP-valet.¹⁷ Suhonen och Gerin skrev att valet var ett välfärdsval samtidigt som frågorna om flyktingar och invandringen ökade markant. Det paradoxala enligt författarna var att *vänstervinden och välfärdsvalet flög de rödgröna förbi och rakt i händerna på ett högerparti – Sverigedemokraterna*. Resultat enligt författarna blev att GAL/TAN-dimensionen fick ett stort genomslag i valet när nästan alla partiledardebatter hade miljö, jämställdhet och invandring som en av huvudfrågorna. Författarna skrev att bara två partier gick kraftigt framåt i årets val- Feministiskt initiativ och Sverigedemokraterna. Dessa två partier polariserade sig aktivt som varandras motsatser längs GAL/TAN-linjen, samtidigt som de aktivt avstod från att placera sig på vänster-högerskalan.

En artikel som delvis har sin koppling till Suhonens och Gerins artikel är ett blogginlägg av Björn Axén från september 2014.¹⁸ Han skriver om att den nya politiska dimensionen är en liberal dilemma där politik handlar mindre om ekonomi (höger-vänster) samt synen på statens inblandning gentemot individen (frihetlig-auktoritär). Axén skriver att inom GAL *ryms alla de som förespråkar*

¹⁶ DN. "En markant vänstervind gick S fullständigt förbi". Publicerad: 2014-09-20. Nedladdat: 2017-10-15.

Webbplats: <https://www.dn.se/debatt/en-markant-vanstervind-gick-s-fullstandigt-forbi/>

¹⁷ Sundströms text tar upp liknande resonemang om EP-valets betydelse för Sverigevalet.

¹⁸ Björn Axén. Den nya politiska dimensionen är ett liberalt dilemma. Publicerat: 2014-09-21. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <https://bjornaxen.wordpress.com/2014/09/21/den-nya-politiska-dimensionen-ar-ett-liberalt-dilemma/>

ett öppet samhälle för alla oavsett identitet som feminister, antirasister och liberaler samtidigt som inom GAL ryms fortfarande frihetlig–auktoritär dimensionen där liberaler skiljer sig genom att man inte vill att staten ska bestämma hur folk ska leva sina liv medan F! är det tydligaste exemplet på motsatsen där man vill använda staten till att få människor att leva efter *GAL-principer*. Axén menar även att GAL-TAN kan presenteras som skillnader mellan *moderna identitetsvärden* och *traditionella identitetsvärden* där även dåvarande Folkpartiet hamnar på samma *nyvånster spår* eftersom partiet vill ha statlig styrning för att påverka individens levnadssätt medan Piratpartiet och i viss mån Centerpartiet tydligast står för moderna värden men där staten inte ska lägga sig i hur folk lever. Dilemmat för liberaler uppstår enligt Axén när det finns ett starkt klassisk konservativt parti som vill styra människors liv genom staten medan moderna konservativa som Kristdemokraterna och M är mer för att staten inte ska lägga sig i människors liv. Enligt Axéns analys av SD är att partiet har gått från fascism/nazism till konservatism och att om SD ställer sig i det ”moderna konservativa” hörnet så kan liberaler liera sig med dem. Axén menar att dimensionen Styrning–frihetlig är viktigare för liberaler än GAL–TAN-dimensionen och att liberaler måste tvinga in SD i det frihetliga hörnet eftersom om SD etablerar sig som klassisk auktoritär konservatism så kommer liberalismen marginaliseras antingen genom att de borgerliga partierna anpassar sig till SD:s auktoritära position eller att borgerligheten splittras mellan frihetlig och auktoritär.

Ett fjärde text från 2014 är blogginlägget hos den S-märkte statsvetaren Ulf Bjereld.¹⁹ I den tar han upp valresultatet från 2014 samt texten av Suhonen och Gerin. Bjereld skrev om att valet och politiken återspeglar en utveckling där *industrisamhällets klassiska motsättning mellan arbete och kapital transformerar till nya skiljelinjer eller tar sig åtminstone nya och annorlunda uttryck*. Vidare framgick att några vänstervindar egentligen inte förekom samt att den *frihetlig/auktoritära dimensionen rör värden som å ena sidan tradition, familj, religion, nation, disciplin, lag och ordning och å andra sidan värden som tolerans, alternativa livsstilar, normbrytande och individualitet*. Framgångarna för SD och F! samt *de svaga valresultaten för Moderaterna och Socialdemokraterna* tolkades enligt Bjereld som ett uttryck för den frihetlig/auktoritära dimensionens betydelse i samhällsdebatten. Det intressanta är att den frihetlig/auktoritära dimensionen hos Bjereld presenteras just som GAL-TAN skalan.

Under sommaren 2015 publicerades ett debattinlägg skrivet av Karin Eriksson på DN om att politiken är allt mer flerdimensionel.²⁰ Eriksson skrev att *traditionellt har konflikten mellan arbete och kapital – den som utgör grunden*

¹⁹ Bjereld, Ulf. Om vänster och höger i svensk politik. Publicerat: 2014-09-21. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <http://ulfbjereld.blogspot.se/2014/09/om-vanster-och-hoger-i-svensk-politik.html>

²⁰ Dagens Nyheter. Förvirring när väljarna drar åt tre håll. Publicerat: 2015-07-01. Nedladdat: 2017-01-02. Webbplats: <https://www.dn.se/nyheter/politik/forvirring-nar-valjarna-drar-at-tre-hall/>

för vänster och höger – varit stark i Sverige och att den har totalt dominerat tio-i-topp-listan över väljarnas viktigaste samhällsfrågor. Det framgick i texten att nya konfliktlinjer egentligen inte är nya i svensk politik som i fallet med kärnkraftsfrågan under 70-talet samt EU-frågan under 90-talet. Vidare framgick att nya utvecklingen innebär problem och svårigheter för större partier som S och M där Moderaterna slits itu mellan kosmopoliter och traditionalister medan socialdemokraterna är i grunden betydligt mer traditionalistiska och mindre gröna än vad resten av vänstern är.

En annan artikel som kom upp under sommaren 2015 skrevs av Svend Dahl som i artikeln tog upp Henrik Oscarssons nya bok där det nämns hur den äldre höger-vänster skalan utmanas av GAL-TAN skalan.²¹ Det framgick att frågor som jämställdhet, miljö och mångkultur har blivit viktigare för människors politiska identiteter. Detta visas med att *de två partier som ökade mest i senaste valet var FI och SD, partier som i svensk politik utgör i motpolerna i GAL-TAN-dimensionen.* Vidare skrev Dahl rörande skalans långsiktighet i svensk politik om *varför flera borgerliga opinionsbildare sedan en tid tillbaka anstränger sig för att måla upp invandringen som det mest överhängande samhällsproblemet.* Enligt Dahl ville konservativa påverka det som uppfattas som höger till en ökad betydelse för GAL-TAN-dimensionen utifrån ambitionen att ta tillbaka väljare

²¹ Dalarnas Tidningar. Höger/vänster-skalan utmanas av en ny trend. Publicerat: 2015-08-25. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <http://www.dt.se/opinion/ledare/hoger-vanster-skalan-utmanas-av-ny-trend>

från SD men genom att försöka göra TAN-delen av dimensionen synonym med höger var långt ifrån riskfritt eftersom *Sverige är sett till identitetsfrågor ett mycket liberalt land.*

Debatten om GAL-TAN under 2015 var begränsad jämfört med 2016 när debatten fick fler texter från och med slutet av augusti. Statsvetaren Henrik Ekegren Oscarsson presenterade GAL-TAN via SVT Agenda och förklarade att väljarna bryr sig allt mindre om fördelningspolitik och allt mer om sociala och kulturella värderingar samt att det blivit en utmaning för partierna att *hitta hem i det nya systemet.*²² Han beskrev GAL-TAN skalan som en ny dimension i svensk politik som spelar allt större roll för väljarna samtidigt som de flesta väljare fortfarande är mittenväljare. L i GAL beskriver han som liberala globalister och sitt blogginlägg menar Oscarsson att den svenska partisystemt är ett av världens mest endimensionella samtidigt som vänster-höger skalan får konkurrens av en *framväxande socio-kulturell skiljelinje där globalisering, öppenhet, kosmopolitism, gröna och toleranta värderingar står mot nationalism, traditionalism och auktoritarism.* Oscarsson skrev även på sin blogg att GAL-TAN inte helt passar för svenska politiska förhållanden men att den är en bra utgångspunkt om man vill bidra till diskussionerna genom jämförande analyser

²² Sveriges Television. Så har M närmat sig SD i det nya politiska landskapet. Publicerat: 2016-08-28. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sa-har-m-narmast-sig-sd-i-det-nya-politiska-landskapet>

om vad som händer i europeiska partisystem.²³ Rörande S och M menade Oscarsson att GAL-TAN skalan skapar problem för dessa partier som funktionellt skulle hellre vilja att vänster-höger skalan med ekonomi och fördelningspolitik dominerar mer.

Oscarssons argumentation presenterades också i Aftonbladet, där han menade att GAL-TAN skalan *skär rakt igenom Alliansen*.²⁴ Oscarssons exemplifierade med att GAL-TAN visade hur väljare *lever i olika världar* med väljare som går på Veganmässor och är Pridedeltagare och de som är konservativa och nationalisterna som ägnar sig åt speedway och lever på landsbygden. Om det skrev Oscarsson att medan vissa såg den ökade globaliseringen och mångkultur som något positivt, betraktade andra samhällsutvecklingen med oro och som ett stort hot. Fokus i artikeln tog också upp Moderaternas situation med väljarflykt till SD. Även om de flesta väljare fortfarande var mittenväljare menade Oscarsson att nya partisamarbeten enligt GAL-TAN skalan skulle kunna splittra Alliansen och i stället öppna upp för samarbeten mellan exempelvis S, MP, C och L, eftersom samtliga placeras i mitten av båda skalorna.

²³ Henrik Ekegren Oscarsson. Den svenska partirynden 2016. Publicerat: 2016-08-28. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <http://www.henrikoscarsson.com/2016/08/den-svenska-partirynden-2016.html>

²⁴ Aftonbladet. Den nya värderingsskalan som skakar Moderaterna. Publicerat: 2016-08-28. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/article23420455.ab>

Mer negativ syn på GAL-TAN skalan under 2016 framgick hos Robert Sundberg som i Dala Demokraten skrev att *vad GAL-TAN betyder vet nästan ingen. I alla fall inte bland så kallat vanligt folk.*²⁵ Vidare framgick att TAN-begreppet var intressant eftersom *nästan alla partiledare talade mycket om nationen, Sverige och svenska värderingar, på Almedalsveckan för drygt en månad sedan* som resultat av flyktingströmmar, terrorism och konkurrens jämfört med 60- och 70-talets fokus på det internationella. Väljarna, och partipolitikerna enligt Sundberg orienterade sig nu allt mer efter GAL-TAN-skalan, som därför konkurrerar med vänsterhöger-dimensionen. Det framgick att i GAL-TAN skalan var miljöomtanke, tolerans för olika livsstilar, sexualiteter, religioner och annat samt frihet för individen viktiga värden i GAL-delen. Av de svenska partierna hörde Miljöpartiet, Vänsterpartiet, Feministiskt initiativ och allt mer Centerpartiet hemma i GAL medan TAN-delen satte traditionella värderingar högt, betonade lag och ordning samt inordnande under auktoriteter i samhället, och värnade om nationen och det nationella i olika avseenden. Enligt Sundberg hade de över 100 år gamla partierna svårigheter i det nya GAL-TAN-landskapet.

Att GAL-TAN skalan kompletterar höger-vänster skalan skrev även PJ Anders Linder om med samtidigt framförde negativ kritik att *det finns stora skillnader*

²⁵ Dala Demokraten. Alla talar om GAL-TAN. Publicerat: 2016-08-13. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <http://www.dalademokraten.se/opinion/ledare/alla-talar-om-gal-tan>

*inom de respektive värderingsklustren, som gör att man blir tveksam till hur väl de kan fungera som mer allmängiltiga analysmedel.*²⁶ Han skrev att intresset för GAL-TAN skalan främst berodde på migrationspolitiken och SD-framgångar. Linder tog upp följande fråga om när hörde man senast GA-lägret uttala sig *entusiastiskt om frihandel och multinationella företag, eller om motståndet till kvotering och stöd till äganderätten?* Han kritiserade även synen på frihet och auktoritet som han menade inte alltid var varandras motsättningar som exempelvis *vad händer med nationens framtida frihet när politikerna känner sig obekväma att hävda statens yttersta auktoritet och skapa en väl rustad försvarsmakt?* Han skrev även att GAL-TAN blev en *GOD-OND* skala och kritiserade att det var skaparen av begreppet *åsiktskorridor*, Oscarsson, som fick tala om GAL-TAN i programmet Agenda.

Att GAL-TAN kompletterade vänster-höger skalan men innebar ingenting nytt skrev också Sylvia Asklöf Fortell i september 2016.²⁷ Hon tog upp exempel om hur S drabbades av värderingsfrågor i samband med Lavalaffären för tio år sen. Sedan dess har den EU-vänliga och öppna delen inom S *kraschat allt hårdare mot de protektionistiska krafter och den delen av LO-rörelsen som inte alls är intresserad av en öppen inre marknad i EU och förändrade fackliga rättigheter.*

²⁶ Dagens Industri. Debatt: Bristerna i GAL-TAN skalan. Publicerat: 2016-08-30. Nedladdat: <https://www.di.se/artiklar/2016/8/30/debatt-bristerna-i-gal-tan-skalan/>

²⁷ Blekinge Läns Tidning. Liberalt mot auktoritärt är inte nytt, men nu påverkas alla. Publicerat: 2016-09-02. Nedladdat: 2017-11-02. Webbplats: <http://www.blt.se/ledare/liberalt-mot-auktoritart-ar-inte-nytt-men-nu-paverkas-alla/>

Asklöf menade också i sin artikel att det inte bara var M som drabbades hårdare av den nya politiska utvecklingen utan att även C och L också hade påverkats i mindre utsträckning av den liberala/konservativa skalan. Vidare framgick att även KD hade påverkats där Göran Hägglund hade ständiga bekymmer med att balansera de olika grupperingarna i partiet mot varandra som i fallet med *de biståndsvänliga globalisterna, de konservativa frikyrkoväljarna och de borgerliga väljare som inte kände sig hemma i Moderaternas mera materialistiska världsåskådning.*

Ett annat exempel under 2016 om hur GAL-TAN skalan handlade om *splittringen* eller *polariseringen* i Alliansen när det kommer till kulturella, sociala och värderingsfrågor var Helsingborg Dagblads ledartext.²⁸ Fokus i texten låg på Centerpartiets historia exempelvis om hur Fälldin vann valet 1976 och lade *också grunden för Bildtregeringen 1991-1994 och alliansregeringen 2006-2014*. Det framgick att dagens C är uttalat i opposition mot den rödgröna regeringen och dess ekonomiska politik samtidigt som partiet har en mer urban prägel och talar varmt om frihandel, flyktingar, försvarsalliansen Nato och har medlemsbasen fortfarande utanför städerna. Enligt artikeln kunde glesbygdsväljare som räds invandringen och urbaniseringen mycket väl komma att föredra Sverigedemokraterna framför Centerpartiet i framtiden och *om*

²⁸ Helsingborg Dagblad. Ledare: Fälldin höll gränsen mot socialismen. Värt att värna, Centerpartiet. Publicerat: 2016-07-24. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <https://www.hd.se/2016-07-24/falldin-holl-gransen-mot-socialismen-vart-att-varna-centerpartiet>

Moderaterna och Kristdemokraterna driver ännu mer högerut i frågor som rör identitet och ”svenska värderingar” så kunde det så småningom bli spiken i kistan för eran med maktskiften mellan Socialdemokraterna och borgerligheten. Enligt ledartexten att givet att dimensionen mellan GAL och TAN blev alltmer viktig kunde kosmopoliter finna varandra i nya konstellationer där den destruktiva blockpolitiken få ett slut; Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Liberalerna och Centerpartiet kan bilda en majoritet i mitten.”

I Skånska Dagbladet skrev Martina Jarminder att GAL-TAN skalan både löste problem och skapade nya.²⁹ Att Moderaterna blev mer TAN då många M-väljare ville ha samarbete med SD var en sak men att det blev problematiskt när C och MP hamnade närmare varandra genom sin gröna profil, eller att C och L hamnade nära varandra trots att C såg sig som mer liberalt. SD ”hamnade solklart” i TAN delen samtidigt som partiet stod närmare S i välfärdsfrågor.

Hösten 2016 förespråkade professor Tomas Berglund att liberaler borde samarbeta med vänstern.³⁰ Han skrev att den nationalistiska högern ställde borgerligheten inför ett dilemma där nationalisterna å ena sidan *lockar den politiska makt som en anslutning till det nationalistiska projektet* innebär men

²⁹ Skånska Dagbladet. GAL-TAN-skalan löser problem och skapar nya. Publicerat: 2016-09-01. Nedladdat: 2017-11-02. Webbplats: <http://www.skd.se/2016/09/01/gal-tan-skalan-loser-problem-och-skapar-nya/>

³⁰ Svenska Dagbladet. Liberala bör kunna samarbeta med vänstern. Publicerat: 2016-09-29. Nedladdat: 2017-10-31. Webbplats: <https://www.svd.se/at-vilket-hall-kommer-de-bla-att-ga>

att priset för en sådan allians kan bli högt eftersom projektet hotar några av den liberala borgerlighetens kärnvärden som personlig frihet, frihandel, pressfrihet och demokrati. Vänster/höger-dimensionen beskrevs av Berglund som klassisk som handlar om ekonomiska och sociala frågor, där det fanns en tydlig skiljelinje mellan borgerlighetens och vänsterns synsätt medan GAL-TAN skalan presenterades som en libertär-auktoritär dimension där skiljelinjen gällde kulturella värden och normer kring *hur vi skall leva och vara*. Berglund skrev i sin artikel att den auktoritära hållningen ville ha starka normer kring rätt och fel och hårda straff. Att TAN-begreppet omfattade traditionella, äldre uppfattningar kring familj och religion visade enligt Berglund låg tolerans för etnisk mångfald medan den libertära hållningen la istället vikten vid personlig frihet, jämställdhet och öppenhet för andra kulturer och familjeformer. Berglunds slutsats var att dimensionen skär igenom skiljelinjen vänster-höger men där polariseringen verkade starkare mellan borgerliga partier än bland partierna i den röd-gröna blocket.

Under 2016 skrev Ida Ölmedal på Expressen en text där hon ställde frågan om varför sådana som Nina Björk och Liv Strömquist i *gammalvänstern* intresserade så lite för orsakerna till att så många upplever klassanalysen som

verklighetsfrånvänd?³¹ Med det avsågs att politiken idag handlar om mer än ekonomiska faktorer i enighet med GAL-TAN skalan. Skalan presenterades som den nya ”hippa” skalan som nu kompletterar vänster-höger skalan i KIT:s artikel där fokus låg på hur partiledare brukar vara placerade från vänster till höger i partiledardebatter. Det framgick även att *den cementserade blockpolitiken till stora delar vittrat sönder.*³²

En annan och mer utvecklad artikel som publicerades under hösten 2016 var av Nils-Olov Johansson via sidan Det Goda Samhället som bland annat presenterade S och L som TAN-partier.³³ Hans artikel fokuserade på väljarbeteenden och partiernas utveckling, där Johanssons prognos var att i det kommande valet skulle GAL-partierna få 20 % av rösterna, Liberalerna 5 % och KD skulle få lämna riksdagen medan det skulle gå starkt framåt för SD upp till 35% som skulle innebära att TAN-partierna skulle få övertaget där SD och M skulle kunna bilda en TAN/höger regering. Vidare skrev han att det var troligt att GAL-partierna stöttade Löfven mot att han fortsatte driva en GAL-inriktad politik på samma sätt som den nuvarande regeringen gjorde och att *enda sättet att få bort Löfven är då att M och SD går ihop om ett misstroendevetum.*

³¹ Expressen. Äntligen en frisk fläkt i debatten om vänstern. Publicerat: 2016-09-27. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <https://www.expressen.se/kultur/antligen-en-frisk-flakt-i-debatten-om-vanstern/>

³² KIT. Jimmy Åkesson står i centrum- men spelar det nån roll? Publicerat: 2016-10-10. Nedladdat: 2017-10-31. Webbplats: <https://kit.se/2016/10/10/62985/jimmie-akesson-star-i-centrum-men-spelar-det-nan-roll/>

³³ Det Goda Samhället. Gästskribent Nilv-Olav Johansson: Diskussionen om samarbeten efter nästa val. Publicerat: 2016-10-16. Nedladdat: 2017-10-31. Webbplats: <https://detgodasamhallet.com/2016/10/16/gastskribent-nils-olov-johnson-diskussionen-om-samarbeten-efter-nasta-val/>

Det framgick vidare att GAL/TAN-dimensionen sakta men säkert tog över vänster/höger-dimensionen i det politiska livet, något som han hänvisade till Morpheusbloggen.³⁴ I blogginlägget ”Den politiska konfliktlinjen har flyttats” framgick en mer negativ kritik av GAL-TAN skalan som åsikten att GAL-TAN saknade globaliseringsaspekten där GAL-aktörer presenterades som progressiv-global medan TAN-aktörer presenterades som konservativ-nationell. Inlägget handlade bland annat om att konfliktlinjerna förskjutits under 2000-talet jämfört med 1900-talet då den *klassiska politiska konfliktlinjen mellan vänster och höger* kunde delas in i Socialdemokraterna och Vänsterpartiet i det socialistiska blocket, medan Moderaterna, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet utgjorde det borgerliga blocket.

En annan negativ syn på GAL-TAN skalan under 2016 publicerades av Jonas Wikström i Flamman.³⁵ Wikström kritiserade Katalys rapport [No. 32 Spagat över väljarkåren](#) om att *det sägs allt oftare att dagens politiska konflikter inte längre låter sig beskrivas med den gamla höger-vänsterskalan* där det istället ansågs en annan konfliktdimension ha etablerats, där frihetligt står mot auktoritärt, öppenhet mot nationalism, grönt mot betong. Wikström skrev att det var främst EU-valet 2014 som populariserade idén om GAL-TAN när

³⁴ Projekt Morpheus. Den politiska konfliktlinjen har flyttats. Publicerat: 2016-09-24. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <http://www.morpheusblogg.se/2016/09/24/konfliktlinjen-har-flyttats-fran-hoger-vanster-till-liberalism-konservatism/>

³⁵ Flamman. Rätt medicin, fel diagnos. Publicerat: 2016-10-26. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <http://flamman.se/a/ratt-medicin-fel-diagnos>

Miljöpartiet och Feministiskt Initiativ fick 21 procent tillsammans och badade i fontänerna. Kritiken mot GAL-TAN skalan hos Wikström handlade om att socialdemokratin borde prata mer klass och fördelningspolitik är ett bra förslag men att det hade man kunnat komma fram till utan att ta omvägen över ett omfamnande av GAL/TAN-modellen samt att faran med Katalys analys var enligt Wikström att nästa socialdemokrat som tar GAL/TAN till sitt hjärta kanske inte kommer fram till samma progressiva handlingsrekommendation. Vänstern borde därför enligt Wikström närma sig GAL-TAN skalan med skepsis eftersom höger-vänster skalan är fortsatt viktigt eftersom den handlar om arbete och kapital så länge som klassamhället finns.

Under 2017 tillkom flera texter som direkt eller indirekt berör GAL-TAN skalan. Göran Dahl skrev i Tidningen Syre om att GAL-TAN kompletterade höger-vänster skalan, där GAL-TAN *mäter sådant som den klassiska höger-vänster-skalan missar, som frihetlighet kontra auktoritarism och internationalism kontra nationalism.*³⁶ Han menade att med hjälp av GAL-TAN kunde man bättre begripa politiska förflyttningar, åsikter och strategier där till exempel en vänsterposition kunde ha en auktoritär och/eller nationalistisk inriktning samtidigt som en högerposition kunde på motsvarande sätt ha frihetliga och kosmopolitiska komponenter. Vidare skrev han att redan i

³⁶ Tidningen Syre. Gal-tan kompletterar höger-vänsterskalan. Publicerat: 2017-03-10. Nedladdat: 2017-01-11. Webbplats: <https://tidningensyre.se/2017/nummer-145/gal-tan-kompletterar-hoger-vanster-skalan/>

samband med den franska revolutionen och under senare delar av 1800-talet förekom en sådan skala bestående av universalism (socialister och liberaler) mot partikularism (de konservativa), där tro på förnuft, framsteg, kosmopolitism och frigörelse stod mot nationen och det egna folket i dess etniska betydelse.

Ungefär månad senare skrev Lars Anders Johansson från Smedjan att GAL-TAN skalan var problematisk och likställde den med en *godhetsindex* som handlade om *de politiska eliternas självidentifikation och spelar populisterna i händerna*.³⁷ Han skrev att den politiska höger-vänster skalan var långt ifrån överspelad liksom att den kompletterande dimensionen frihetlig-auktoritär var relevantare än någonsin. Enligt Johansson var påståendet att höger-vänsterskalan hade spelat ut sin roll mycket populärt bland dem som såg sin vänstervärldsbild underminerad av tillvarons realiteter för att på det sättet kunna *paketera om sina gamla kollektivistiska lösningar och presentera dem i en ny och mer tilltalande förpackning*. Som exempel lyfte han upp argument om jämställdhet och mångfald rörande kvotering på privata företag och hudfärgsbaserad kvotering till utbildningsplatser. Vidare skrev att *auktoritära antitraditionalism som drivits från myndighetshåll i många västländer, inklusive Sverige, platsar inte på GAL-TAN-skalan, lika litet som den frihetliga traditionalism som utgör dess motsats*.

³⁷ Smedjan. Ledare. Rykter om höger-vänster skalans död är överdriven. Publicerat: 2017-04-27. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <https://timbro.se/smedjan/ryktet-om-hoger-vanster-skalans-dod-ar-overdrivet/>

Per T Ohlsson skrev i Sydsvenskan om att den politiska kartan hade ritats om och diskuterade eventuella samarbeten mellan socialdemokraterna och de borgerliga partierna i olika frågor. Ohlsson skrev att två block hade blivit tre: den borgerliga alliansen med M, L, C och KD, de rödgröna med S, MP och V och så Sverigedemokraterna. Och en annan sak som bidrog till *förvirringen* var att svensk politik hade blivit två dimensionell där vänster-höger skalan rörande ekonomiska frågor som skatter, bidrag och offentliga investeringar var fortfarande viktig men hade blivit utsatt för konkurrens av GAL-TAN skalan som handlade om migration, globalisering, mångkultur, digitalisering, EU , klimat.³⁸ Ohlsson hänvisade bland annat till Oscarsson forskning i Ekvilibrium och att GAL-TAN gjorde sig gällande i frågor om lag och ordning, personlig integritet och kulturell tolerans.

Under sommaren skrev Sakine Madon i sin artikel för Liberal Debatt om GAL-TAN där hon menade att *vem din politiska motståndare är beror på vad som debatteras*.³⁹ Även om höger-vänster skalan levde så fanns det nya frågor som skar igenom blockpolitiken. Hennes artikel var en del av samarbetet mellan LD och Tiden (socialdemokratisk). Tidigare fokus på ekonomi i politiken gjorde även att liberala feminister i dåvarande Folkpartiet hamnade på samma sida som

³⁸ Sydsvenskan. Per T Ohlsson: En ny verklighet ställer speciella krav på politikerna. Publicerat: 2017-06-18. Nedladdat: 2017-10-31. Webbplats: <https://www.sydsvenskan.se/2017-06-18/en-ny-verklighet>

³⁹ Liberal Debatt. Kampen mot extremism är inte blockbunden. Publicerat: 2017-06-18. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <http://www.liberaldebatt.se/2017/06/kampen-mot-extremism-ar-inte-blockbunden/>

Kristdemokraterna men att det idag det såg annorlunda ut när Socialdemokraterna har krävt 10 000 nya poliser, och hårdare tag för lag och ordning, vilket gör att avståndet till borgerligheten blev mindre. Skillnaderna enligt Madone var också att efter regeringens 180-gradersvändning i migrationspolitiken hösten 2015 hade såväl i Socialdemokraterna som Liberalerna förekommit kritik mot religiösa friskolor, en positiv syn på EU och en tro på jämställdhetspolitik. Hennes artikel fokuserade på frågor rörande hedersförtryck och politisk extremism hos både de högerextrema liksom religiösa, i fallet där både kvinnor och hbtq-personer hindrades att leva öppet och fritt i förorter med självutnämnda moralpoliser. Enligt Madone var viljan att bekämpa hederskultur och förtryck något som fanns hos såväl den tidigare socialdemokratiska justitieminister Morgan Johansson som hos feminister i Liberalerna.

I GP skrev Björn Werner om att politiken inte längre primärt handlade om ekonomi och synen på statens storlek.⁴⁰ Han diskuterade begreppet *höger* i relation till de borgerliga partierna. Han skrev att historiskt sett, partier som legat ekonomisk-politiskt till höger om socialdemokraterna klumpade ihop sig för att tala med en stämma vilket var rimligt när Socialdemokraterna hade 40 procent av väljarnas röster. GAL-TAN kom att engagera väljarna i

⁴⁰ Göteborgs Posten. En linje som skär tvärs igenom hela högern. 2017-08-28. Nedladdat: 2017-10-31. Webbplats: <http://www.gp.se/ledare/en-linje-som-sk%C3%A4r-tv%C3%A4rs-igenom-hela-h%C3%B6gern-1.4569489>

värderingsfrågor där kampen enligt Werner står istället mellan liberala värderingar mot konservativt bakåtsträvande, om öppenhet mot nationalstat, om demokratiska rättigheter mot en känsla av trygghet. Werner menade också att liberaler och socialister borde kunna samarbeta i värderingsfrågor.

En annan negativ kritik mot GAL-TAN under 2017 förekom i inlägget hos bloggen Fnordspotting som presenterade GAL-TAN i negativ mening, bland annat eftersom politiken är flerdimensionell.⁴¹ Det framgick också att GAL-TAN var okänd utanför Sverige och likställdes som en GOD-OND skala. Och att de åsikter som anses vara typiska för *GAL* utmärkte sig genom att vara progressiva där *man vill förändra, omstöpa och omstörta* och bejakade nihilismen och hedonismen samtidigt som man förkastade de värden *som visat sig bestå tidens tand*. Enligt inlägget utgjorde klassiska liberalismen ett slående exempel på varför GAL-TAN-skalan var ett ytterst dåligt verktyg för att kategorisera ideologier eftersom den *skotska upplysningens liberaler visade i regel prov på såväl T, A och N, men kämpade inte desto mindre med näbbar och klor för andras frihet* medan GAL-sidan ägnar sig åt *värdegrundsdokument, fostrande TV-program, tillrättalagd journalistik och omsorgsfullt utformade läroplaner skall varenda människa skolas i Den Rätta Lära*. I inlägget skrevs att

⁴¹ Fnordspotting. Om progressivismen och GAL-TAN-dimensionen. Publicerat: 2017-05-03. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <http://fnordspotting.blogspot.se/2017/05/om-progressivismen-och-gal-tan.html>

Feministiskt initiativ var *i allra högsta grad auktoritärt parti med extrema och långtgående paternalistiska uppfostringsambitioner.*

Slutsatser

Syftet med denna studie var att analysera ifall diskussioner om GAL-TAN skalan i första hand handlar om sociala, kulturella och icke-ekonomiska frågor som invandring. I andra hand var syftet att analysera vilka sammanhang som tas upp i GAL-TAN diskussioner, vilka aktörer som ställer sig positivt respektive negativt till GAL-TAN skalan samt vilka partier som presenteras som GAL respektive TAN. För att komma till svaren tillämpade jag följande frågor:

- 1.) Domninerar ekonomiska eller icke-ekonomiska frågor i texterna?
- 2.) Vilka sammanhang förekommer i texterna?
- 3.) Vilka aktörer är positiva respektive negativa till GAL-TAN skalan?
- 4.) Vilka partier anases GAL respektive TAN?

1. I studien rådde det totalt sett större fokus på icke-ekonomiska frågor som invandring, mångkultur och miljö än på ekonomiska frågor som välfärd, företagande och arbetsmarknaden. Mer än hälften av artiklarna hade en mer eller mindre balans mellan de ekonomiska och icke-ekonomiska frågorna. Det beror bland annat på att artiklarna handlade om förklara skillnader mellan vänster-höger skalans och GAL-TAN skalans innehåll samt att förklara både den äldre och modernare historiska utvecklingen

som hänvisning till Sveriges politiska system, partier och väljarnas beteenden .

2. De vanligaste sammanhangen som artiklarna präglades av var begrepp och hänvisningar till högerpopulism och nationalism, valet 2014 och 2018, opinionsundersökningar och väljarbeteenden, partiernas historia och utveckling, globalism och kosmopolitism. Just opinionsundersökningar, väljarbeteenden samt partiernas historia och utveckling förekom i nästan samtliga artiklar i lägre eller högre grad. Flera texter tog upp motsättningar inom Alliansen eller hur Moderaterna har förändrats som ett parti sedan 2014.
3. I synen på GAL-TAN skalan märks en skillnad mellan progressiva och konservativa aktörer. Medan aktörer som kan beskrivas som progressiva och liberala var mer positiva till skalan förekom mer negativa tendenser hos aktörer som kan beskrivas som konservativa och höger. Den positiva kritiken bestod bland annat av att GAL-TAN skalan lyfter upp andra och icke-ekonomiska frågors betydelse och erbjuder möjligheter för nya politiska samarbeten som mellan liberaler och socialister. Den negativa kritiken bestod bland annat av att GAL-TAN var innehållslöst, motsägelsefullt och egentligen utgjorde en sämre version av frihetligt-auktoritär skalan. Det kan sägas att det finns en tendens att aktörer som föredrar att politiken ska fokusera på vänster-höger, ekonomiska frågor var mer negativa till skalan och tvärtom för aktörer som ville ha mer fokus på icke-ekonomiska frågor.
4. I studien framgick det för det mesta att Feministiskt Initiativ, Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Liberalerna och Centerpartiet sågs som GAL-partier medan Moderaterna, Kristdemokraterna och

Sverigedemokraterna sågs som TAN-partier. Samtidigt förekom det i texter om partiernas utveckling och historia främst fokus på Socialdemokraterna och Moderaterna som ”delas itu” med interna GAL-TAN skillnader. Det kan sägas enligt studien att Socialdemokraterna är det ”tanaste” GAL partiet medan Moderaterna är det ”galaste” TAN partiet.

Extra diskussion

Under studiens gång noterade jag flertal gemensamma nämnare och likheter som förekom i källorna. Ett exempel var att GAL-TAN skalan likställdes som frihetlig-auktoritär skalan eller som införlivad i den skalan. Dels beror det på att frihetlig-auktoritär skalan omfattar både ekonomiska och icke-ekonomiska frågor som synen på det offentliga och individen exempelvis rörande tiggeri och föräldraförsäkringar. Enligt skalan är både tiggeriförbud och föräldraförsäkringar auktoritär politik medan tiggeriförbud skulle vara TAN politik enligt GAL-TAN skalan och där föräldraförsäkringar skulle kunna omfattas som ”GAL-princip” av mer jämställt samhälle och positiva rättigheter för individen. Det kan bero på eventuell missförstånd om att GAL-TAN skulle vara samma som frihetligt-auktoritär skalan på grund av begrepp som auktoritär och liberal (libertär).

En annan likhet var att källor med olika politiska och akademiska tendenser presenterade att vänster-höger skalan inte hade försvunnit men däremot hade minskat i betydelse och att GAL-TAN hade en kompletterande funktion eftersom icke-ekonomiska frågor blev viktigare för fler väljare. Det framkom även GAL-TAN skalan konflikter inte var något nytt och att GAL-TAN konflikter tidigare förekommit i högre grad i Sveriges historia som i fallet med

kvinnor- och fredsrörelsen under 70-talet, klimat och miljö under 80-talet, 90-talets diskussioner om invandring och EU-medlemskap.

I studien framkom flera argument om att GAL-TAN skalan påverkade alla de nämnda partierna men att det främst påverkade Socialdemokraterna och Moderaterna. Det kan även förklaras med faktumet att S och M är historiskt sett ”maktpartier” som med sin politiska kommunikation försöker att få röster från ett större antal väljare och väljargrupper, inte minst i frågor som rörande lag och ordning samt invandring.

Tyckte du om denna text? Har du kritiska synpunkter? Jag tar gärna emot feedback. Skriv till mig via lauvlad89@gmail.com

Referenser

Litteratur

Bakker, Ryan & Birgevich, Anna & Smith, Blake William. Unpacking the social (GAL/TAN) dimension of party politics: Euroscepticism and party positioning on Europe's "other".

Publicerat: 2017-05-06. Nedladdat: 2017-11-18. Webbplats:

<https://www.eustudies.org/conference/papers/download/311>

Chesdata. Chapel Hill Expert Survey. Publicerat: Okänt. Nedladdat: 2017-12-27. Webbplats: <https://www.chesdata.eu/our-surveys/>

Hooghe, Lisbet & Marks Gerry & Wilson J. Carole. Does left/right structures party positions on European integration? Publicerat: 2002-10-01. Nedladdat: 2017-11-15. Webbplats: <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/001041402236310>

Ohlsson, Jonas, Oscarsson, Henrik & Solevid, Maria . Ekvilibrium. Publicering: 2016-06-28. Nedladdat: 2017-10-15. Webbplats: http://som.gu.se/aktuellt/Nyheter/Nyheter_detalj/ny-forskarantologi-fran-som-institutet---ekvilibrum.cid1380043

Källor

Aftonbladet. Den nya värderingsskalan som skakar Moderaterna. Publicerat: 2016-08-28. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/article23420455.ab>

Bjerled, Ulf. Om vänster och höger i svensk politik. Publicerat: 2014-09-21. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <http://ulfbjerled.blogspot.se/2014/09/om-vanster-och-hoger-i-svensk-politik.html>

Bleking Läns Tidning. Liberalt mot auktoritärt är inte nytt, men nu påverkas alla. Publicerat: 2016-09-02. Nedladdat: 2017-11-02. Webbplats: <http://www.blt.se/ledare/liberalt-mot-auktoritart-ar-inte-nytt-men-nu-paverkas-alla/>

Björn Axén. Den nya politiska dimensionen är ett liberalt dilemma. Publicerat: 2014-09-21. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <https://bjornaxen.wordpress.com/2014/09/21/den-nya-politiska-dimensionen-ar-ett-liberalt-dilemma/>

Dala Demokraten. Alla talar om GAL-TAN. Publicerat: 2016-08-13. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <http://www.dalademokraten.se/opinion/ledare/alla-talar-om-gal-tan>

Dalarnas Tidningar. Höger/vänster-skalan utmanas av en ny trend. Publicerat: 2015-08-25. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <http://www.dt.se/opinion/ledare/hoger-vanster-skalan-utmanas-av-ny-trend>

Dagens Arena. Almedalens nya politiska landskap. Publicerat: 2014-07-05. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <http://www.dagensarena.se/opinion/almedalens-nya-politiska-landskap/>

Dagens Industri. Debatt: Bristerna i GAL-TAN skalan. Publicerat: 2016-08-30. Nedladdat: <https://www.di.se/artiklar/2016/8/30/debatt-bristerna-i-gal-tan-skalan/>

Dagens Nyheter. ”En markant vänstervind gick S fullständigt förbi”. Publicerad: 2014-09-20. Nedladdat: 2017-10-15. Webbplats: <https://www.dn.se/debatt/en-markant-vanstervind-gick-s-fullstandigt-forbi/>

Dagens Nyheter. Förvirring när väljarna drar åt tre håll. Publicerat: 2015-07-01. Nedladdat: 2017-01-02. Webbplats: <https://www.dn.se/nyheter/politik/forvirring-nar-valjarna-drar-at-tre-hall/>

Det Goda Samhället. Gästskribent Nilv-Olav Johansson: Diskussionen om samarbeten efter nästa val. Publicerat: 2016-10-16. Nedladdat: 2017-10-31. Webbplats: <https://detgodasamhallet.com/2016/10/16/gastskribent-nils-olov-johnson-diskussionen-om-samarbeten-efter-nasta-val/>

Expressen. Äntligen en frisk fläkt i debatten om vänstern. Publicerat: 2016-09-27. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <https://www.expressen.se/kultur/antligen-en-frisk-flakt-i-debatten-om-vanstern/>

Flamman. Rätt medicin, fel diagnos. Publicerat: 2016-10-26. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <http://flamman.se/a/ratt-medicin-fel-diagnos>

Fnordspotting. Om progressivismen och GAL-TAN-dimensionen. Publicerat: 2017-05-03. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <http://fnordspotting.blogspot.se/2017/05/om-progressivismen-och-gal-tan.html>

Forskning och Framsteg. En ny bild av svensk politik. Publicerat: 2016-09-24. Nedladdat: 2017-11-02. Webbplats: <http://fof.se/tidning/2016/9/artikel/en-ny-bild-av-svensk-politik>

Göteborgs Posten. En linje som skär tvärs igenom hela högern. 2017-08-28. Nedladdat: 2017-10-31. Webbplats: <http://www.gp.se/ledare/en-linje-som-sk%C3%A4r-tv%C3%A4rs-igenom-hela-h%C3%B6gern-1.4569489>

Helsingborg Dagblad. Ledare: Fälldin höll gränsen mot socialismen. Värt att värna, Centerpartiet. Publicerat: 2016-07-24. Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <https://www.hd.se/2016-07-24/falldin-holl-gransen-mot-socialismen-vart-att-varna-centerpartiet>

Henrik Ekegren Oscarsson. Den svenska partirynden 2016. Publicerat: 2016-08-28.
Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <http://www.henrikoscarsson.com/2016/08/den-svenska-partirynden-2016.html>

Katalys. Katalys No. 32 Spagat över väljarkåren. Publicerat: Okänt. Nedladdat: 2017-12-28.
Webbplats: <https://www.katalys.org/publikation/katalys-no-32/>

KIT. Jimmy Åkesson står i centrum- men spelar det nån roll? Publicerat: 2016-10-10.
Nedladdat: 2017-10-31. Webbplats: <https://kit.se/2016/10/10/62985/jimmie-akesson-star-i-centrum-men-spelar-det-nan-roll/>

Liberal Debatt. Kampen mot extremism är inte blockbunden. Publicerat: 2017-06-18.
Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <http://www.liberaldebatt.se/2017/06/kampen-mot-extremism-ar-inte-blockbunden/>

Projekt Morpheus. Den politiska konfliktlinjen har flyttats. Publicerat: 2016-09-24.
Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <http://www.morpheusblogg.se/2016/09/24/konfliktlinjen-har-flyttats-fran-hoger-vanster-till-liberalism-konservatism/>

Skånska Dagbladet. GAL-TAN-skalan löser problem och skapar nya. Publicerat: 2016-09-01.
Nedladdat: 2017-11-02. Webbplats: <http://www.skd.se/2016/09/01/gal-tan-skalan-loser-problem-och-skapar-nya/>

Smedjan. Ledare. Rykter om höger-vänster skalans död är överdriven. Publicerat: 2017-04-27.
Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <https://timbro.se/smedjan/ryktet-om-hoger-vanster-skalans-dod-ar-overdrivet/>

Svenska Dagbladet. Liberala bör kunna samarbeta med vänstern. Publicerat: 2016-09-29.
Nedladdat: 2017-10-31. Webbplats: <https://www.svd.se/at-vilket-hall-kommer-de-bla-att-ga>

Sveriges Television. Så har M närmat sig SD i det nya politiska landskapet. Publicerat: 2016-08-28.
Nedladdat: 2017-11-01. Webbplats: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sa-har-m-narmast-sig-sd-i-det-nya-politiska-landskapet>

Sydsvenskan. Per T Ohlsson: En ny verklighet ställer speciella krav på politikerna. Publicerat: 2017-06-18.
Nedladdat: 2017-10-31. Webbplats: <https://www.sydsvenskan.se/2017-06-18/en-ny-verklighet>

Tidningen Syre. Gal-tan kompletterar höger-vänsterskalan. Publicerat: 2017-03-10.
Nedladdat: 2017-01-11. Webbplats: <https://tidningensyre.se/2017/nummer-145/gal-tan-kompletterar-hoger-vanster-skalan/>